

Bir Risale-i Nur Dersi

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI'NDAN

SÖZLER / 27. SÖZÜN ZEYLİ

SAHABELER HAKKINDADIR

Mevlana Câmî'nin dediği gibi derim:

يَا رَسُولَ اللَّهِ حَبَّه بِأَشَدِّ دُونَ سَكِّ أَصْحَابِ كَهْفٍ
دَاخِلِ جَنَّتِ شَوْمِ دَرِّ زُمْرٍ أَصْحَابِ تُو
أُورِودِ دَرِّ جَنَّتِ مَنْ دَرِّ جَهَنَّمَ كَيْ رَوَّاسْتِ
أَوْ سَكِّ أَصْحَابِ كَهْفٍ مَنْ سَكِّ أَصْحَابِ تُو
بِاسْمِهِ سُبْحَانَهِ وَانْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ... الَّذِينَ الْخَيْرِ إِلَّا يَتَّ

Sual ediyorsunuz: Bazı rivayetlerde vardır ki “Bid’aların revacı hengâmında ehl-i iman ve takvadan bir kısım suleha, sahabe derecesinde veya daha ziyade efdal olabilir.” diye rivayetler vardır. Bu rivayetler sahih midir? Sahih ise hakikatleri nedir?

Elcevap: Enbiyadan sonra nev-i beşerin en efdali sahabe olduğu, Ehl-i Sünnet ve Cemaat’ın icmâi bir hüccet-i kâtiıdır ki o rivayetlerin sahih kısmı, fazilet-i cüz’iye hakkındadır. Çünkü cüz’î fazilette ve hususi bir kemalde, mercuh racihe tereccuh edebilir. Yoksa Sure-i Feth’in âhirinde sitayişkârane tavsifat-ı Rabbaniyeye mazhar ve Tevrat ve İncil ve Kur’an’ın medh ü senasına mazhar olan sahabelere, fazilet-i külliye nokta-i nazarında yetişilemez.

Şu hakikatin pek çok esbab ve hikmetlerinden, şimdilik üç sebebi tazammun eden üç hikmeti beyan edeceğiz:

Birinci Hikmet: Sohbet-i Nebeviye öyle bir iksirdir ki bir dakikada ona mazhar bir zat, senelerle seyr ü sülûka mukabil, hakikatin envarına mazhar olur. Çünkü sohbette insibağ ve in’ikas vardır. Malûmdur ki in’ikas ve tebaiyetle, o nur-u a’zam-ı nübüvvetle beraber en azîm bir mertebeye çıkabilir. Nasıl ki bir sultanın hizmetkârı ve onun tebaiyetiyle öyle bir mevkiye çıkar ki bir şah çıkamaz. İşte şu sırdandır ki en büyük veliler sahabe derecesine çıkamıyorlar. Hattâ Celaledin-i Süyûtî gibi uyanık iken çok defa sohbet-i Nebeviyeye mazhar olan veliler, Resul-i Ekrem (asm) ile yakazaten görüşmeler ve şu âlemde

sohbetine müşerref olsalar, yine sahabeye yetişemiyorlar. Çünkü sahabelerin sohbeti, nübüvvet-i Ahmediye (asm) nuruyla, yani Nebi olarak onunla sohbet ediyorlar. Evliyalar ise vefat-ı Nebevîden sonra Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmı görmeleri, velayet-i Ahmediye (asm) nuruyla sohbettir. Demek, Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmın onların nazarlarına temessül ve tezahür etmesi, velayet-i Ahmediye (asm) cihetindedir; nübüvvet itibarıyla değil. Madem öyledir; nübüvvet derecesi, velayet derecesinden ne kadar yüksek ise o iki sohbet de o derece tefavüt etmek lâzım gelir.

Sohbet-i Nebeviye ne derece bir iksir-i nurani olduğu bununla anlaşılır ki: Bir bedevî adam, kızını sağ olarak defnedecek derecede bir kasavet-i vahşiyane bulunduğu halde, gelip bir saat sohbet-i Nebeviyeye müşerref olur, daha karıncaya ayağını basamaz derecede bir şefkat-i rahîmaneyi kesbederdi. Hem cahil, vahşi bir adam, bir gün sohbet-i Nebeviyeye mazhar olur; sonra Çin ve Hint gibi memleketlere giderdi, o mütemeddin kavimlere muallim-i hakaik ve rehber-i kemalât olurdu.

İkinci Sebep: Yirmi Yedinci Söz'deki içtihad bahsinde beyan ve ispat edildiği gibi sahabeler, ekseriyet-i mutlaka itibarıyla kemalât-ı insaniyenin en a'lâ derecesindedirler. Çünkü o zamanda, o inkılab-ı azîm-i İslâmîde hayır ve hak bütün güzelliğiyle, şer ve bâtıl bütün çirkinliğiyle görülmüş ve maddeten hissedilmiş. Şer ve hayır ortasında öyle bir ayrılık ve kizb ve sıdk mabeyninde öyle bir mesafe açılmıştı ki küfür ve iman kadar, belki cehennem ve cennet kadar beynleri uzaklaştı.

Kizb ve şer ve bâtılın dellâlı ve numunesi olan Müseylime-i Kezzab ve maskaraca kelimeleri olduğundan, fıtraten hissiyat-ı ulviye sahibi ve maâlî-i ahlâka meftun ve izzet ve mübahata meyyal olan sahabeler, elbette ihtiyarlarıyla, kizb ve şerre ellerini uzatıp Müseylime derekesine düşmemişler.

Sıdk ve hayır ve hakkın dellâlı ve numunesi olan Habibullah'ın (asm) a'lâ-yı illiyyîn-i kemalâtındaki makamına bakarak, bütün kuvvet ve himmetleriyle o tarafa koşmak, mukteza-yı seciyeleridir.

Mesela, nasıl ki zaman oluyor; medeniyet-i beşeriye çarşısında ve hayat-ı içtimaiye-i insaniye dükkânında, bazı şeylerin verdiği müthiş neticeleri ve çirkin eserleri zehr-i kâtil gibi herkes onu satın almak değil, bütün kuvvetiyle ondan nefret edip kaçır. Ve bazı şeylerin ve manevî metaların verdikleri güzel neticeler ve kıymettar eserler, bir tiryak-ı nâfi' ve bir pırlanta gibi herkesin nazar-ı rağbetini kendine celb eder. Herkes elinden geldiği kadar onları satın almaya çalışır.

Öyle de asr-ı saadette hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin çarşısında, kizb ve şer ve küfür gibi maddeler, şakavet-i ebediye gibi neticeleri ve Müseylime-i Kezzab gibi süflî maskaraları tevliid ettiği için, secaya-yı âliye ve hubb-u maâlîye meftun olan sahabelerin zehr-i kâtilden kaçır gibi ondan kaçmaları ve nefret etmeleri bedihîdir. Ve saadet-i ebediye gibi netice veren ve Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâm gibi nurani meyveler gösteren sıdk ve hakka ve imana en nâfi' bir tiryak, en kıymettar bir elmas gibi o fıtratları safiye ve seciyeleri sâmiye olan sahabeler, bütün kuvvetleriyle ve hissiyat ve letaifleriyle, onlara müşteri ve müştak olması zarurîdir.

Halbuki o zamandan sonra, gitgide ve gele gele sıdk ve kizb ortasındaki mesafe azala azala, omuz omuza geldi. Bir dükkânda, ikisi beraber satılmaya başladığı gibi ahlâk-ı içtimaiye bozuldu. Propaganda-i siyaset, yalana fazla revaç verdi. Yalanın müthiş çirkinliği gizlenip doğruluğun parlak güzelliği görünmemeye başladığı zamanda, kimin haddi var ki sahabenin adalet ve sıdk ve ulviyet ve hakkaniyet hususundaki kuvvetlerine, metanetlerine, takvalarına yetişebilsin veya derecelerinden geçsin.

Geçen meseleyi bir derece tenvir edecek, başıma gelmiş bir halimi beyan

ediyorum. Şöyle ki:

Bir zaman kalbime geldi, niçin Muhyiddin-i Arabî gibi hârika zatlar sahabelere yetişemiyorlar? Sonra namaz içinde **الْأَعْلَىٰ رَبِّ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ** derken, şu kelimenin manası inkişaf etti. Tam manasıyla değil fakat bir parça hakikati görüldü. Kalben dedim: “Keşke bir tek namaza bu kelime gibi muvaffak olsaydım bir sene ibadetten daha iyi idi.” Namazdan sonra anladım ki o hatıra ve o hal, sahabelerin ibadetteki derecelerine yetişilmediğine bir irşaddır.

Evet, Kur’an-ı Hakîm’in envarıyla hasıl olan o inkılab-ı azîm-i içtimaîde, ezdad birbirinden çıkıp ayrılırken; şerler bütün tevabiiyle, zulümatıyla ve teferruatıyla ve hayır ve kemalât bütün envarıyla ve netaiciyle karşı karşıya gelip, bir vaziyette ve müheyyic bir zamanda, her zikir ve tesbih, bütün manasının tabakatını turfanda ve taravetli ve taze ve genç bir surette ifade ettiği gibi; o inkılab-ı azîmin tarrakası altında olan insanların bütün hissiyatını, letaif-i maneviyelerini uyandırmış; hattâ vehm ü hayal ve sır gibi duygular hüşyar ve müteyakkız bir surette o zikir, o tesbihlerdeki müteaddid manaları kendi zevklerine göre alır, emer. İşte şu hikmete binaen bütün hissiyatları uyanık ve letaifleri hüşyar olan sahabeler, envar-ı imaniye ve tesbihiyeyi câmi’ olan kelimat-ı mübarekeyi dedikleri vakit, kelimenin bütün manasıyla söyler ve bütün letaifiyle hisse alırlardı.

Halbuki o infilak ve inkılabdan sonra, gitgide letaif uykuya ve havas o hakaik noktasında gaflete düşüp o kelimat-ı mübareke, meyveler gibi gitgide, ülfet perdesiyle letafetini ve taravetini kaybeder. Âdeta sathîlik havasıyla kuruyor gibi az bir yaşlık kalıyor ki kuvvetli, tefekkürî bir ameliyatla ancak evvelki hali iade edilebilir. İşte bundandır ki kırk dakikada bir sahabenin kazandığı fazilete ve makama, kırk günde, hattâ kırk senede başkası ancak yetişebilir.

Üçüncü Sebep: On İkinci ve Yirmi Dördüncü ve Yirmi Beşinci Sözlerde ispat edildiği gibi nübüvvetin velayete nisbeti, güneşin ayn-ı zatıyla, âyinelerde görülen güneşin misali gibidir. İşte daire-i nübüvvet, daire-i velayetten ne kadar yüksek ise daire-i nübüvvetin hademeleri ve o güneşin yıldızları olan sahabeler dahi daire-i velayetteki sulehaya o derece tefevvuku olmak lâzım geliyor. Hattâ velayet-i kübra olan veraset-i nübüvvet ve sıddıkiyet ki sahabelerin velayetidir, bir veli kazansa yine saff-ı evvel olan sahabelerin makamına yetişmez. Şu üçüncü sebebin müteaddid vücuhundan **üç vechini** beyan ederiz:

Birinci Vecih: İçtihadta yani istinbat-ı ahkâmda, yani Cenab-ı Hakk’ın marziyatını kelâmından anlamakta sahabelere yetişilmez.

Çünkü o zamandaki o büyük inkılab-ı İlahî, marziyat-ı Rabbaniyeyi ve ahkâm-ı İlahiyeyi anlamak üzere dönerdi. Bütün ezhan, istinbat-ı ahkâma müteveccih idi. Bütün kalpler “Rabb’imizin bizden istediği nedir?” diye merak ederdi. Ahval-i zaman, bu hali işmam ve ihsas edecek bir tarzda cereyan ediyordu. Muhaverat, bu manaları tazammun ederek vuku buluyordu. İşte bunun için her şey ve her hal ve muhavereler ve sohbetler ve hikâyeler, bütün o manaları bir derece ders verecek bir tarzda cereyan ettiğinden, sahabenin istidadını tek mil ve fikirlerini tenvir ettiğinden, içtihad ve istinbatta istidadı kibrit derecesinde nurlanmaya hazır olduğundan bir günde veya bir ayda kazandığı mertebe-i istinbat ve içtihadı, o sahabenin derece-i zekâvetinde ve istidadında olan bir adam, şu zamanda on senede, belki yüz senede kazanmayacaktır.

Çünkü şimdi saadet-i ebediyeye bedel, saadet-i dünyeviye medar-ı nazardır. Beşerin nazar-ı dikkati, başka maksatlara müteveccihdir. Tevekkülsüzlük içinde derd-i maişet, ruha sersemlik ve felsefe-i tabiiye ve maddiye akla körlük verdiğinden beşerin muhit-i içtimaîsi, o şahsın zihnine ve istidadına, içtihad hususunda kuvvet vermediği gibi teşettüt veriyor, dağıtıyor. Yirmi Yedinci Söz’ün içtihad bahsinde, Süfyan İbn-i Uyeyne ile onun zekâveti derecesinde

birinin muvazenesinde ispat etmişiz ki Süfyan'ın on senede kazandığını, öteki yüz senede kazanamıyor.

İkinci Vecih: Sahabelerin kurbiyet-i İlahiye noktasındaki makamlarına velayet ayağıyla yetişilmez.

Çünkü Cenab-ı Hak bize akrebdir ve her şeyden daha ziyade yakındır. Biz ise ondan nihayetsiz uzağız. Onun kurbiyetini kazanmak iki suretle olur.

Birisi: Akrebiyetin inkişafıyladır ki nübüvvetteki kurbiyet ona bakar ve nübüvvet veraseti ve sohbeti cihetiyle sahabeler o sırra mazhardırlar.

İkinci suret: Bu'diyetimiz noktasında kat'-ı meratib edip bir derece kurbiyete müşerref olmaktır ki ekser seyr ü sülûk-u velayet ona göre ve seyr-i enfüsî ve seyr-i âfakî bu suretle cereyan ediyor.

İşte birinci suret sırf vehbîdir, kesbî değil; incizabdır, cezb-i Rahmanîdir ve mahbubiyettir. Yol kısadır fakat çok metin ve çok yüksektir ve çok hâlistir ve gölgesizdir. Diğeri; kesbîdir, uzundur, gölgelidir. Acayip hârikaları çok ise de kıymetçe, kurbiyetçe evvelkisine yetişemez.

Mesela, nasıl ki dünkü güne, bugün yetişmek için iki yol var:

Birincisi: Zamanın cereyanına tabi olmayarak, bir kuvvet-i kudsiye ile fevka'z-zaman çıkıp dünü, bugün gibi hazır görmektir.

İkincisi: Bir sene kat'-ı mesafe edip, dönüp dolaşıp düne gelmektir. Fakat yine dünü elde tutamıyor, onu bırakıp gidiyor.

Öyle de zahirden hakikate geçmek iki suretledir:

Biri: Doğrudan doğruya hakikatin incizabına kapılıp, tarîkat berzahına girmeden hakikati ayn-ı zahir içinde bulmaktır.

İkincisi: Çok meratibden seyr ü sülûk suretiyle geçmektir. Ehl-i velayet, çendan fena-i nefse muvaffak olurlar, nefsi emmareyi öldürürler. Yine sahabeye yetişemiyorlar. Çünkü sahabelerin nefisleri tezkiye ve tathir edildiğinden; nefsin mahiyetindeki cihazat-ı kesîre ile ubudiyetin envain ve şükür ve hamdin aksamına daha ziyade mazhardırlar. Fena-i nefisten sonra, ubudiyet-i evliya besatet peyda eder.

Üçüncü Vecih: Fazilet-i a'mal ve sevab-ı ef'al ve fazilet-i uhreviye cihetinde sahabelere yetişilmez.

Çünkü nasıl bir asker bazı şerait dâhilinde, mühim ve mahuf bir mevkiye, bir saat nöbette, bir sene ibadet kadar bir fazilet kazanabilir ve bir dakikada bir kurşunu yemekle, en ekall kırk günde ancak kazanılacak velayet derecesi gibi bir makama çıkıyor.

Öyle de sahabelerin tesis-i İslâmiyet'te ve neşr-i ahkâm-ı Kur'anîyede hizmetleri ve İslâmiyet için bütün dünyaya ilan-ı harp etmeleri, o kadar yüksektir ki bir dakikasına başkaları bir senede yetişemez. Hattâ denilebilir ki bütün dakikaları –o hizmet-i kudsiyede– o şehit olan neferin dakikası gibidir. Bütün saatleri, müthiş bir makamda bir saat nöbet tutan fedakâr bir neferin nöbeti gibidir ki amel az, ücreti çok, kıymeti yüksektir.

Evet, sahabeler madem İslâmiyet'in tesisinde ve envar-ı Kur'anîyenin neşrinde, saff-ı evvel teşkil ediyorlar. السَّيِّبُ كَالْفَاعِلِ سırrınca bütün ümmetin hasenatından onlara hisse çıkar. Ümmetin اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ demesiyle sahabelerin, bütün ümmetin hasenatından hissedarlıklarını gösteriyor. Hem nasıl ki bir ağacın kökündeki küçük bir meziyet; ağacın dallarında büyük bir suret alır, büyük bir daldan daha büyüktür. Hem nasıl ki mebdede küçük bir irtifa, gittikçe bir yekûn teşkil eder. Hem nasıl ki nokta-i merkeziyeye yakın bir iğne ucu kadar bir ziyadelik; daire-i muhitada, bazen bir metre kadar ziyadeye mukabil geliyor.

Aynen şu dört misal gibi sahabeler, İslâmiyet'in şecere-i nuraniyesinin köklerinden, esaslarından oldukları hem bina-yı İslâmiyet'in hutut-u nuraniyesinin mebdesinde hem cemaat-i İslâmiyenin imamlarından ve adetlerinin

evvellerinde hem Şems-i Nübüvvet ve Sirac-ı Hakikat'in merkezine yakın olduklarından; az amelleri çoktur, küçük hizmetleri büyüktür. Onlara yetişmek için hakiki sahabe olmak lâzım geliyor.

: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِى قَالَ
اَصْحَابِى كَالنُّجُومِ بِرَأْيِهِمْ اَقْتَدَيْتُمْ اِهْتَدَيْتُمْ وَخَيْرُ
الْقُرُونِ قُرُونِى
وَ عَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
سَيِّدِنَا لَآ اَعْلَمُ لَدُنَّ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْزَلْتَ الْعِلْمَ
الْحَكِيْمَ

Sual: Deniliyor ki: Sahabeler Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmı gördüler, sonra iman ettiler. Biz ise görmeden iman ettik. Öyle ise imanımız daha kavîdir. Hem kuvvet-i imanımıza delâlet eden rivayet var?

Elcevap: Sahabeler o zamanda, efkâr-ı âme-i âlem hakaik-i İslâmiyeye muarız ve muhalif iken –sahabeler– yalnız suret-i insaniyede Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmı görüp, bazen mu'cizesiz olarak öyle bir iman getirmişler ki bütün efkâr-ı âme-i âlem, onların imanlarını sarsmıyordu. Şüphe değil, bazısına vesvese de vermezdi.

Sizler iseniz kendi imanınızı, sahabelerin imanlarıyla muvazene ediyorsunuz. Bütün efkâr-ı âme-i İslâmiye, imanınıza kuvvet ve senet olduğu halde; Resul-i Ekrem aleyhissalâtü vesselâmın şecere-i tûba-i nübüvvetinin çekirdeği olan beşeriyeti ve suret-i cismaniyesini değil belki umum envar-ı İslâmiye ve hakaik-i Kur'aniye ile nurani muhteşem şahs-ı manevisini bin mu'cizat ile muhat olarak akıl gözüyle gördüğünüz halde, bir Avrupa feylesofunun sözüyle vesveseye ve şüpheyeye düşen imanınız nerede? Bütün âlem-i küfrün ve Nasâra ve Yehud'un ve feylesofların hücumlarına karşı sarsılmayan sahabelerin imanları nerede? Hem sahabelerin kuvvet-i imanlarını gösteren ve imanlarının tereşshatı olan şiddet-i takvaları ve kemal-i salâhatleri nerede? Ey müddeî! Senin şiddet-i zaafından, feraizi tamamıyla senden göstermeyen sönük imanın nerede?

Amma hadîste vârid olan ki "Âhir zamanda beni görmeyen ve iman getiren, daha ziyade makbuldür." mealindeki rivayet, hususi fazilete dairdir. Has bazı eşhas hakkındadır. Bahsimiz ise fazilet-i külliye ve ekseriyet itibarıylaadır.

İkinci Sual: Diyorlar ki: Ehl-i velayet ve ashâb-ı kemalât, dünyayı terk etmişler. Hattâ hadîste var ki: "Dünya muhabbeti bütün hataların başıdır." Halbuki sahabeler dünyaya pek çok girmişler; terk-i dünya değil belki bir kısım sahabe, o zamanın ehl-i medeniyetinden daha ileri gitmişler. Nasıl oluyor ki böyle sahabelerin en ednasına, en büyük bir veli kadar kıymeti var, diyorsunuz?

Elcevap: Otuz İkinci Söz'ün İkinci ve Üçüncü Mevkıflarında gayet kat'î ispat edilmiştir ki: Dünyanın âhirete bakan yüzüyle, esma-i İlahiyeye mukabil olan yüzünü sevmek; sebab-i noksanîyet değil belki medar-ı kemaldır ve o iki yüzde ne kadar ileri gitse daha ziyade ibadet ve marifetullahta ileri gider. Sahabelerin dünyası ise işte o iki yüzdendir. Dünyayı âhîret mezraası görüp ekip biçmişler. Mevcudatı, esma-i İlahiyenin âyinesi görüp müştakane temaşa edip bakmışlar. Fena-i dünya ise fâni yüzüdür ki insanın hevesatına bakar.

Üçüncü Sual: Tarîkatlar, hakikatlerin yollarıdır. Tarîkatların içerisinde en meşhur ve en yüksek ve cadde-i kübra iddia olunan tarîk-ı Nakşibendî hakkında, o tarîkatın kahramanlarından ve imamlarından bazıları esasını böyle tarif etmişler. Demişler ki:

: دَرَّ طَرِيقُ نَقْشِيبَنْدِى لَازِمٌ اِمْدَادُ چَارِ تَرْكِ
تَرْكِ دُنْيَا تَرْكِ عَقْبِى تَرْكِ هَسْتِى تَرْكِ تَرْكِ

Yani, tarîk-ı Nakşî'de dört şeyi bırakmak lâzım. Hem dünyayı hem nefis hesabına âhîreti dahi maksud-u hakiki yapmamak hem vücudunu unutmak hem ucbe, fahre girmemek için bu terkleri düşünmemektir. Demek, hakiki marifetullah ve kemalât-ı insaniye terk-i mâsiva ile olur?

Elcevap: Eğer insan yalnız bir kalpten ibaret olsaydı bütün mâsivayı terk, hattâ esma ve sıfâtı dahi bırakmak, yalnız Cenab-ı Hakk'ın zatına rabt-ı kalp etmek lâzım gelirdi. Fakat insanın akıl, ruh, sır, nefis gibi pek çok vazifedar letaifi ve hâsseleri vardır.

İnsan-ı kâmil odur ki: Bütün o letaifi; kendilerine mahsus ayrı ayrı tarîk-ı ubudiyette, hakikat canibine sevk etmek ile sahabe gibi geniş bir dairede, zengin bir surette, kalp bir kumandan gibi letaif askerleriyle kahramanane maksada yürüsün. Yoksa kalp, yalnız kendini kurtarmak için askerini bırakıp tek başıyla gitmek, medar-ı iftihar değil belki netice-i ıztırdır.

Dördüncü Suâl: Sahabelere karşı iddia-yı rüçhan nereden çıkıyor? Kim çıkarıyor? Şu zamanda, bu meseleyi medar-ı bahis etmek nedendir? Hem müçtehidîn-i izama karşı müsavat dava etmek neden ileri geliyor?

Elcevap: Şu meseleyi söyleyen iki kısım vardır:

Bir kısım, safi ehl-i diyanet ve ehl-i ilimdir ki bazı ehadîsi görmüşler, şu zamanda ehl-i takva ve salahati teşvik ve tergib için öyle meahaslar açıyorlar. Bu kısma karşı sözümüz yok. Zaten onlar azdırlar, çabuk da intibaha gelirler.

Diğer kısım ise gayet müthiş mağrur insanlardır ki mezhepsizliklerini, müçtehidîn-i izama müsavat davası altında neşretmek istiyorlar ve dinsizliklerini, sahabeye karşı müsavat davası altında icra etmek istiyorlar. Çünkü:

Evvelen: O ehl-i dalalet sefahete girmiş, sefahette tiryaki olmuş; sefahete mani olan tekâlif-i Şer'iyeyi yapamıyor. Kendine bir bahane bulmak için der ki: "Şu mesail, içtihadıyedirler. O mesailde, mezhepler birbirine muhalif gidiyor. Hem onlar da bizim gibi insanlardır, hata edebilirler. Öyle ise biz de onlar gibi içtihad ederiz, istediğimiz gibi ibadetimizi yaparız. Onlara tabi olmaya ne mecburiyetimiz var?" İşte bu bedbahtlar, bu desise-i şeytaniye ile başlarını mezahibin zincirinden çıkarıyorlar. Bunların şu davaları ne kadar çürük, ne kadar esassız olduğu Yirmi Yedinci Söz'de kat'î bir surette gösterildiğinden ona havale ederiz.

Sâniyen: O kısım ehl-i dalalet baktılar ki müçtehidînlerde iş bitmiyor. Onların omuzlarındaki yalnız nazariyat-ı diniyedir. Halbuki bu kısım ehl-i dalalet, zaruriyat-ı diniyeyi terk ve tağyir etmek istiyorlar. "Onlardan daha iyiyiz." deseler, meseleleri tamam olmuyor. Çünkü müçtehidîn, nazariyata ve kat'î olmayan teferruata karışabilirler.

Halbuki bu mezhepsiz ehl-i dalalet, zaruriyat-ı diniyede dahi fikirlerini karıştırmak ve kabil-i tebdil olmayan mesaili tebdil etmek ve kat'î erkân-ı İslâmiyeye karşı gelmek istediklerinden; elbette zaruriyat-ı diniyenin hameleleri ve direkleri olan sahabelere ilişecekler.

Heyhat! Değil bunlar gibi insan suretindeki hayvanlar, belki hakiki insanlar ve hakiki insanların en kâmilleri olan evliyanın büyükleri; sahabenin küçüklerine karşı müsavat davasını kazanamadıkları, gayet kat'î bir surette Yirmi Yedinci Söz'de ispat edilmiştir.

إِلَّا هُمْ مَصَلِّينَ وَسَلِّينَ مَعْلَمِي رَسُولِكَ الْذِي قَالَ
لَا تَسْبُوا مَا بِي لَوْ أَنْفَقَ أَحَدُكُمْ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ
نِصْفَ مَدِينَةٍ مِنْ أَصْحَابِي
صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ

***

[1] **Hâşiye:** İ'caza dair olan Yirmi Beşinci Söz, Kur'an'ın hakiki tercümesi mümkün olmadığını göstermiştir.

AKTİF KAYNAK LİNK: <https://www.hizmetvakfi.org/risaleinur/sozler-2/>